

27/37

Betänkande och Förslag
till

Kättsta sången torrlägningsföretag

i Husby-Ärtinghundra socken
och Stockholms län

Upprättat vid syn enligt vattenlagen
år 1937 av

Nils Risberg

Statens Lantbruksingeniör.

KOSTNADSKÄLNINGSLÄNGD

Fastighet	Registreringsnummer	Mantal	Ä g a r e s n a m n	E j s ö k a n d e	Värde		Värde		Förbätt-		Deltager i kostnaden					
					före		efter		rings-		med pro- cent	för torr- läggningen med		för förrätt- ningen med		
					kr.	öre	kr.	öre	kr.	öre		kr.	öre	kr.	öre	
Kättsta	16	1/24	Trans Traunson		1079	20	1856	-	776	80	4.86	645	78	28	92	
"	17	1/80	Emil Lundgren och Elin Jaur		3100	-	5912	40	2812	40	17.58	2335	96	104	60	
"	31	3/4	J. H. Andersson		7690	50	14206	-	6515	50	40.74	5413	37	242	39	
"	16	1/8	Trans Traunson		817	60	1168	-	350	40	2.19	291	-	13	02	
"	19	1/8	Josefin Löder		1246	-	2272	-	1026	-	6.42	853	06	38	20	
"	110	1/8	J. Eriksson		1879	60	3176	-	1296	40	8.11	1077	62	48	25	
"	112	ans.	A. G. Björk		409	50	594	-	184	50	1.15	152	81	6	84	
"	12	9/40	J. H. Andersson		2994	50	6026	-	3031	50	18.95	2518	00	112	75	
Summa					19216	90	35210	40	15993	50	100.00	13287	60	594	97	

All deltagningsskyldighet är grundad endast på värdet av den sålunda som vinnes genom av dikningen uppkommande jordförbättring.

Lättat den 22 maj 1937

Nils Roberg

Staten Lantbruksskillingen

J. W. Eklund

O. Bernh. Andersson

Biträdande gode män.

Ersättningslängd

Ersättning för

Avloppens utvidgning Jördupplag

Avloppet A-B-C-D.

Kättsta	1 ¹⁶	Frans Fransson	4,50 kr.	19,20 kr.
"	1 ⁷	Emil Lundgren och Elin Jansson	22,50 "	96.- "
"	3 ¹	J.H. Andersson	76,50 "	326,40 "
"	1 ⁹	Josefina Söder,	16,50 "	70,40 "
"	1 ¹⁰	J. Eriksson	14.- "	60,80 "
"	1 ²	J.H. Andersson	27,50 "	118,40 "

Summa Kronor 161,50

691,20

Avloppet B-F.

Kättsta	1 ⁷	Emil Lundgren och Elin Jansson	39.- kr.	156.- kr.
---------	----------------	-----------------------------------	----------	-----------

Avloppet D-H.

Kättsta	1 ⁹	Josefina Söder,	7.- kr.	28,80 kr.
"	1 ¹⁰	J. Eriksson	7.- "	28,80 "
"	1 ¹²	H.G. Björk	2.- "	57,60 "

Summa Kronor 16.-

115,20

Avloppet C-G.

Kättsta	3 ¹	J.H. Andersson	7,50 kr.	31,20 kr.
---------	----------------	----------------	----------	-----------

S a m m a n d r a g .

Avloppet A-B-C-D	161,50 kr.	691,20 kr.
------------------	------------	------------

Avloppens utvidgning		Jordupplag
Överfört	161,50 kr.	691,20 kr.
Avloppet B-F	39.- "	156.- "
" D-H	16.- "	115,20 "
" C-G	<u>7,50 "</u>	<u>31,20 "</u>
Summa Kronor	224.-	993,60

Kättsta den 22 maj 1937

Nils Risberg

Statens Lantbruksingeniör.

J.W. Eklund O. Bernh. Andersson

Biträdande gode män.

U t l å t a n d e .

Synemännens utlåtande rörande förbättrad utdikning av mark tillhörande Kättsta i Husby-Ärlinghundra socken och Stockholms län, avgivet vid sådan syneförrättning, som omförmåles i vattenlagen 10 kap. 32 och följande paragrafer.

Läge.

Ifrågavarande avdikningsområde är beläget omkring 3 km. nordost om Husby-Ärlinghundra kyrka. Å bifogade översiktskarta har avdikningsområdet markerats med gul färg varjämte även nederbördsområdets yttergränser markerats med en blå linie. Avdikningsområdet utgöres av såväl odlad som ej odlad jord och omfattar en areal av sammanlagt 49,53 hektar.

Nederbördsområdet.

Avdikningsområdet tillhör ej något namngivet vatten-system. Det ligger mellan de enligt Kungl. Kungörelsen den 13 april 1922 med nr:ris 61-129 betecknade nederbördsområdena.

Förordnande.

Genom Länsstyrelsens förordnande av den 24 november

1936 erhöill undertecknad i uppdrag att handlägga förenämnda förrättning och har på grund härav och i anslutning till förrättningsökandenas vid undersökningen och vid sammanträde i ärendet framställda yrkanden föreliggande plan för avdikningen upprättats.

Benämning.

Synemännen anse, att företaget bör betraktas som dikning och bestämma att företaget jämlikt bestämmelserna i 10 kap. 62 § vattenlagen skall benämnas Kättsta sängen torrläggningsföretag.

Hinder mot företaget.

Företaget berör ej något av de förhållanden, som omförmälas i Vattenlagen 7 kap. 38 och 39 §§.

Mot syneförrättningens handläggning eller företagets utförande har icke något hinder blivit anmält och har något sådant ej heller av synemännen kunnat utrönas.

Sökanden äger all i företaget ingående mark.

Företagets omfattning och avloppsdikenas lägen.

Den i företaget ingående vattenskadade marken finnes å hithörande plankarta upptagen och har fullständig beskrivning häröver upprättats. För områdets avdikning föreslås ett huvud-

å kartan betecknade med B-F, C-G och D-H. Avloppen hava jämväl markerats med tvenne jämnloppande röda linier för öppen ledning och en tjockare röd linie för täckt ledning.

Vattenmängd och lutningsförhållanden m.m.

För huvudavloppet har nederbördsområdet beräknats till 3.2 km.² Med hänsyn till nederbördsområdets beskaffenhet har maximiavrinningen beräknats till 150 liter pr. sek. och km.² och medelavrinningen till 15 liter pr. sek. och km.² Maximivattenmängden skulle sålunda bliva 0.48 m³/sek. och medelvattenmängden 0.05 m³/sek.

För huvudavloppet föreskrives följande dimensioner:

a) sträckan 0+10-1+60

För denna sträcka föreskrives täckt ledning av 80 cm. kulvert i lutning 210:1000. Vid in- och utlopp förstärkes ledningen på sätt ritningen utvisar och förses med 2 st. inspektionsbrunnar i läge som såväl plan- som profilritningen utvisar. För inspektionsbrunnarna är särskild ritning upprättad.

b) sträckan 1+60-7

Bottenlutning 1.0:1000

Bottenbredd 0.30 meter

Sidolutning 1:1.5

c) sträckan 7-11

Bottenlutning 0.5:1000

Bottenbredd 0.30 meter

Sidolutning 1:1.5

d) sträckan 11-12

Bottenlutning 1.5:1000

Bottenbredd 0.30 meter

Sidolutning 1:1.5

e) sträckan 12-12+36

Bottenlutning 10.0:1000

Bottenbredd 0.30 meter

Sidolutning 1:1.5

Med dessa dimensioner beräknas flodvattenmängden kunna avbördas vid ett vattendjup av 0.75 meter och medelvattenmängden vid ett vattendjup av 0.25 meter.

För sidoavloppet B-F har nederbördsområdet beräknats till 0.30 km.². Även för detta har maxilavrinningen beräknats till 150 liter pr. sek. och km.² och medelavrinningen till 15 liter pr. sek.², varför maximi- och medelvattenmängderna

bliva 0.30 m³/sek. och medelvattenmängden 0.10 m³/sek.

För detta avlopp föreskrives följande dimensioner:

a) sträckan 0-1

Bottenlutning 3.0:1000

Bottenbredd 0.30 meter

Sidolutning 1:1.25

b) sträckan 1-3

Bottenlutning 1.0:1000

Bottenbredd 0.30 meter

Sidolutning 1:1.25

c) sträckan 3-3+25

Bottenlutning 2.0:1000

Bottenbredd 0.30 meter

Sidolutning 1:1.25

d) sträckan 3+25-3+80

För denna sträcka föreskrives täckt ledning av 12" runda cementrör 1 lutning 2.0:1000.

Vid utloppet förstärkes ledningen på sätt ritningen utvisar och förses med intagsbrunn vid 3+80. För intagsbrunnen är särskild ritning upprättad.

För sidoavloppet C-G har för sträckan 0+1+32 nederbördsområdet beräknats till 0.04 km.² För detta avlopp föreskrives en bottenlutning av 2.0:1000, en bottenbredd av 0.30 meter och en sidolutning av 1:1.25. För sträckan 1+32-2+7 av samma avlopp är nederbördsområdet av ringa omfattning. För denna sträcka föreskrives täckt ledning av 6" runda cementrör i lutning 2.0:1000. Vid utloppet förstärkes ledningen och vid 2+7 anordnas intagsbrunn enligt särskild ritning.

De täckta ledningarna skola täckas av ett minst 1.0 meter tjockt jordlager.

För avloppet D-H, vilket endast har ett obetydligt nederbördsområde, föreskrives en bottenlutning av 5.0:1000, en bottenbredd av 0.30 meter och en sidolutning av 1:1.25.

Avloppens djup hava föreslagits med hänsyn till en i förhållande till kostnaden för företagets utförande så vitt möjligt fullständig torrläggning av skandenas i företaget ingående mark.

Å den vid förrättningen upprättade profilritningen äro avloppens djup vid var och en av de längs desamma ned-

slagna avvägningsspållarna angivna, varjämte höjden över det antagna jämförelseplanet av den blivande bottenlinjen vid ett flertal ställen angivits. Avloppens dimensioner å olika platser av desamma framgå i öfrigt av de upprättade sektionerna samt av grävningstabellen.

Broar.

I kostnadsförslaget har upptagits det antal broar som skola ombyggas på grund av företagets utförande. Desamma skola ombyggas på torrläggningföretagets bekostnad på sätt särskild förslagsritning utvisar.

Det arbete, som erfordras för vägs iordningställande sedan avlopp vunnits och erforderlig bro inlagts skall verkställas och även bekostas efter samma grund som gäller för avloppens första upptagande.

Uppmätning.

För bestämmande av areallen vattenskadad mark samt för utrönande av varje ågofigurs höjdläge över medelvattenytan i avloppen, har den av företaget berörda marken blivit kartlagt och nätavvägd samt begränsad medels en kurva belägen på full torrläggningshöjd över nämnda vattenstånd, varvid för mark belägen på längre avstånd från avloppen tillagts erforderligt

fall.

Jordvärdering.

Då ingen överenskommelse angående kostnadernas fördelning lämpligen kunnat träffas, har högradering varit nödvändig och har densamma verkställt efter följande grunder.

Genom borrning har jordens värde med hänsyn till dess naturliga godhet och beskaffenhet och under förutsättning av omsorgsfull skötsel och fullständig torrläggning för varje högfigur upptaxerats pr. hektar och finnas dessa värden för fullt torrlagda högfigurer införda i kolumn 13 av värderingslängden. För högfigurer, vilka äro belägna lägre än 1.5 meter över blivande medelvattenytan, vilka sålunda ej bliva fullt torrlagda, har en reducering av ovan angivna värden skett efter sådan grund, att all mark belägen över eller i jämnhöjd med 1.5 meter över nyssnämnda höjd ansetts hava torrlägningsgraden 1.0 d.v.s. de bliva fullt torrlagda, under det att mark belägen under ovan angivna höjd, ansetts hava torrlägningsgraden 0 d.v.s. deras blivande värde efter företagets utförande är ur torrläggningssynpunkt lika med 0. För sådan jord, som först efter upptagande av ytterligare avlopp d.v.s. sådan jord,

som är belägen på längre avstånd från avloppen, vinner nytta av den i detta företag föreslagna dämningen har reducering av blivande värdet pr. hektar verkställt. Det blivande värdet finnes infört för såväl fullt torrlagda som icke fullt torrlagda högfigurer i kolumn 13 av värderingslängden.

För beräkning av nuvarande värdet har den regeln följts, att all mark belägen under nuvarande medelvattenytan ansetts i sitt nuvarande skick värdelös och sålunda komma genom fullständig torrläggning att förbättras till ur torrläggningssynpunkt förstgradig mark medan mark belägen ovan den i momentet angående "Upphöjning" omtalade kurvan ansetts ur torrläggningssynpunkt redan lämna full avkastning, varför den ej genom företagets utförande vinner någon förbättring, detta under förutsättning att inga andra omständigheter än otillfredsställande torrläggning varit orsak till minskning i eventuellt skörderesultat. Markens nuvarande värde är därför beroende dels av det blivande värdet under förutsättning av full torrläggning och dels av dess höjd till den försumpande vattenytan i avloppen samt erhållits genom multiplicering av jordens värde i fullt torrlagt skick med ett procenttal,

som uträknats på grund av respektive figurers höjd över
sagda vattenytan. De härigenom erhållna värdena äro pr. hektar
införda i värderingslängdens kolumn 11.

Skillnaden mellan blivande och nuvarande värdet
eller s.k. förbättringsvärdet finnes infört i värderingslängdens
kolumn 15 och avse dessa siffror värdet pr. hektar.

I värderingslängden hava slutligen de enligt o-
van angivna regler uträknade blivande och nuvarande värdena
samt förbättringsvärdena blivit för varje ågofigur med hänsyn
till dess yttinnehåll beräknade och införda.

Bätnaden genom företaget.

Den vattenskadade marken som kommer att förbät-
ras genom företaget omfattar sammanlagt en areal av 49,46 hektar.

Dess blivande värde utgör	35.210,40 kronor
" nuvarande " "	<u>19.216,90 " "</u>
Förbättringsvärde sålunda	15.993,50 "

Vattendomstolsavgift.

Jämlikt 11 kap. 95 § vattenlagen skall till
Länsstyrelsen erläggas en avgift av 1,50 kronor för tusen av vär-
deökningen såsom bidrag till kostnaderna för vattendomstolarnas

organisation och verksamhet. Då i föreliggande fall värdeök-
ningen uppgår till 15.993,50 kronor skall till Länsstyrelsen
erläggas ett belopp av 23,99 kronor och skall bestyrkt avskrift
av denna bestämmelse tillställas Länsstyrelsen. Vattendomstols-
avgiften skall erläggas så snart utlåtandet vunnit laga kraft.

Ersättningar.

Beträffande ersättning för mark som åtgår för av-
loppens utvidgning föreskriva synemännen jämlikt intressenter-
nas därom gjorda uttalande att sådan skall utgå, varom sär-
ersättnings-
skild längd härför upprättats.

Beträffande ersättning för intrång genom jordupplag
föreskriva synemännen jämlikt intressenternas därom gjorda
uttalande att sådan skall utgå, varför särskild jordersätt-
ningslängd härför upprättats och omfattar denna ersättning så-
väl ersättning för det intrång, som förorsakas genom att vallar
na äro upplagda, eller om vallarna bortföras, ersättning för
det arbete, som erfordras för vallarnas bortförande.

Ersättning utbetalas i samband med slutligt upp-
görande av räkenskaperna.

Med rätt till ersättning följer även skyldighet

att hålla de uppkastade jordvallarna

Ersättning för intrång genom uppkastad jord vid framtida rensningar skall ej utgå.

Jordägare kan icke göra anspråk på bidrag av annan intressent i företaget för bortkörning av jordvallarna eller undanskaffande av desamma. Har jordägare verkställt detta arbete äger han därefter åter fritt disponera öfver den mark, som varit täckt av jordvallarna.

För skada och intrång, som vid detta utlåtande meddelande icke kunnat av synemännen förutses, må den, som lider skadan eller intrånget framställa anspråk på ersättning enligt bestämmelserna i 9 kap. vattenlagen, dock skall sådant anspråk för att kunna upptagas till prövning anmälas hos österbygdens vattendomstol inom fem år räknat från utgången av den för företagets fullbordande i detta utlåtande eller ock sedermera i anledning av såkt anstånd bestämda tiden. Är skadan eller intrånget av betydelse, gäller vad i 7 kap. 57 § vattenlagen andra stycket stadgas.

Kostnadsfördelning.

Beträffande kostnadernas fördelning har särskild tabell häröfver upprättats, vilken bilagts detta utlåtande, var-

för här endast hänvisas till nämnda handling. Avdikningsområdet utgöres av en samfällighet. Samfälligheten har betraktats som en avdelning och har i tabellen angivits att samtliga delägare äro sökande till företaget. All deltagningsskyldighet är grundad endast på värdet av den båtnad som vinnes genom av dikningen uppkommande jordförbättringen.

Synekostnaderna skola förskjutas av intressenterna och skola för dessa kostnaders slutliga fördelning gälla enahanda grunder som gälla för fördelning av kostnaderna för företaget. Fördelning av syneförrättningskostnaderna finnes verkställd i ovannämnda tabell.

Fixpunkter.

Till ledning för arbetets utförande samt för kontrollering av detsamma finnas fixpunkter anbragta på sätt av plan- och profilritningen närmare framgår. De skola nog bevaras och få ej döljas av jord eller annat. Skall sten eller berg, varå fixpunkt utsatts, sprängas, får detta ej ske förrän ny fixpunkt av lantbruksingeniör blivit utsatt. Borttages eller fördärvas desamma uppsåtligt är åtgärden belagd med straff enligt bestämmelserna i 13 kap. 14 § vattenlagen.

Arbetets utförande.

På grund av vad ovan anförts finna synemännen skäligt medgiva tillstånd till företaget.

Företaget skall, om intressenterna vilja fullborda detsamma, utföras i full överensstämmelse med det nu framlagda förslaget såväl med hänsyn till plan- som profilritningen och får börjas efter den 1 augusti 1937 och skall vara fullbordat senast före den 1 november 1940. Har företaget icke bragts till slut inom nyssnämnda tid vare frågan om företaget förfallen. Om giltigt skäl för dröjsmålet visas eller genom företagets inställande synnerligt men skulle uppstå, kan genom ansökan hos Österbygdens Vattendomstol före nämnda tids utgång anstånd erhållas med företagets fullbordande på högst tio år.

Då ingen delägare framställt yrkande om att på egen mark få utföra dikningen kommer företaget att utföras gemensamt.

Jämlikt 7 kap. 61 § vattenlagen skall för handhavandet av med företaget förenade angelägenheter utses en styrelse.

Val av styrelse skall anmälas till Länsstyrelsen.

Sker ändring i styrelsens sammansättning, skall styrelsen omfördröjligen göra anmälan därom till Länsstyrelsen. Jämlikt vattenlagen 3 kap. 21 § är styrelseledamot ansvarig för sina åtgöranden.

Innan anmälan om styrelseval gjorts hos Länsstyrelsen må ej arbete å annans mark verkställas eller åtgärd till förfång för annan vidtagas.

Dikesjorden.

Den ur avloppen upptagna jordmassan skall såväl vid deras första upptagande som vid framtida rensningar uppläggas vid sidan av avloppen men får ej läggas närmare de nya avloppens kanter än 1 meter och skola jordvallarna på lämpliga ställen dock minst på var femtonde meter genomskäras för att bereda ytvattnet från angränsande mark fritt avlopp. Jordvallarna få ej läggas med brantare sidolutning å den mot diket vända sidan än 1:1.

Avsättning.

Sedan arbetet blivit färdigt och om så erfordras under dess utförande skall det avsynas eller inspekteras av i

länet tjänstgörande Statens Lantbruksingenjör eller annan av vederbörande myndighet därtill förordnad.

Underhåll.

De här föreslagna avloppen skola första gången under första året efter sedan arbetet blivit avsynat samt därefter vart annat år samt så ofta det dessemellan erfordras rensas från anhopade slam- och växtbildningar och skall detta arbete vara fullbordat senast den 1 oktober det år rensning sålunda skall företagas. Kostnaderna skola fördelas efter samma grund som gäller för kostnadernas fördelning för avloppens första upptagande. Vid rensning skall iakttagas att bottenlinien erhåller det å profilritningen angivna höjdläget.

Allt underhållsarbete äger företagets styrelse vidtaga utan övriga intressenters hörande. De nyuppförda broarnas underhåll skall bekostas av den eller de som förut haft sig denna skyldighet ålagd.

Dämning, anläggning av vattningplats m.m.

Dämning, anläggning av vattningplats i avloppen eller annan åtgärd varigenom skada uppstår eller som hindrar vattnets fria lopp, må på inga villkor göras eller påas och

skall därest skada uppstår genom delägarers eller annans påtagliga åtgörande av denne omedelbart avhjälpas. Härvid iakttages att den skada, som förorsakas genom betande kreaturs eventuella nedtrampning av slänterna, betraktas som åverkan, varav följer, att denna skadas avhjälpande skall åligga den jordägare å vars mark nedtrampning sker. Kostnaden för skadans undanröjande skall sålunda ej betraktas som underhållskostnad.

Talan mot förrättningen.

Den som önskar föra talan mot denna förrättning skall göra detta vid Österbygdens vattendomstol adr. Stockholm. För talans bevarande skall sakägare inom sextio dagar räknat från denna dag till vattenrättsdomaren inlämna sina till vattendomstolen ställda besvär i tre exemplar och skola i dessa fullständigt upptagas klagandens alla påståenden samt skälen därtill.

Utlåtandets underställning.

Då i denna fråga någon underställning till Vattendomstolen av detta utlåtande ej erfordras kommer i enlighet med 10 kap. 75 § vattenlagen detta utlåtande gå i verkställighet i den ordning, som för laga kraft ägande dom

är stadgad för så vitt icke inom den i föregående moment

stadgade tiden besvär inlämnats till Vattendomstolen.

Kättsta den 22 maj 1937

Nils Risberg

Statens Lantbruksingeniör.

J.W. Eklund

O. Bernh. Andersson

Biträdande gode män.

Rätt avskrivet betyga:

S. Holm

L. Andersson

Att besvär icke blivit inom den i 11 kap.

85 § vattenlagen föreskrivna tid hos Vattendomstolen anförda
öfver den syneförrättning, vid vilken förestående utlåtande av-
givits; betygar Stockholm i Österbygdens vattendomstols kansli
den 31 juli 1937.

Ex officio:

Nils Bärnheim.

Stämpel: 50 öre.

Rätt avskrivet betyga:

S. Holm

Godkänt den 21/12 1938

490/37

DIARIE Nr 13669
K. LANTBRUKSSTYRELSEN
15 AUG. 1938

R a p p o r t

Över verkställd besiktning av torrlägningsföretag enligt
förordnande av Kungl. Lantbruksstyrelsen den 21 april 1938.

Företagets namn KättstaSången torrlägningsföretag i Husby-
Ärtinghundra socken och Stockholms län.

Planen fastställd den 17 december 1937

Lån från statens avdikningslånefond 7.600.- kronor

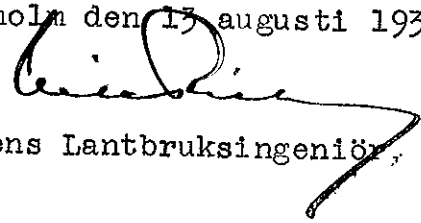
Statsbidrag från statens avdikningsanslag 6.420.- "

Styrelsens ordförande J. Eriksson, Kättsta, Märsta.

Avsyningen verkställdes av undertecknad den
12 augusti 1938.

Arbetet befanns därvid vara i sin helhet ut-
fört i överensstämmelse med den fastställda arbetsplanen och
tillstyrkes till godkännande.

Stockholm den 13 augusti 1938

Statens Lantbruksingeniör